

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування

Кафедра державного управління, документознавства та
інформаційної діяльності

06-14-219М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних робіт та виконання самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«Публічне управління соціальною політикою»

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського)

рівня за освітньо-професійною програмою

«Публічне управління та адміністрування»

спеціальності **«Публічне управління та адміністрування»**

денної і заочної форми навчання

Рекомендовано
Науково-методичною
радою з якості ННІЕМ
протокол № 4
від 22 грудня 2021 р.

Рівне – 2022

Методичні вказівки до практичних робіт та виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Публічне управління соціальною політикою» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Публічне управління та адміністрування» спеціальності «Публічне управління та адміністрування» денної і заочної форми навчання [Електронне видання] / Антонова С. Є. – Рівне : НУВГП, 2022. – 20 с.

Укладач: Антонова С. Є., к.е.н., доцент кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності.

Схвалено на засіданні кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності.
Протокол № 4 від 03 грудня 2021 р.

Відповідальний за випуск: Тихончук Л. Х., д.держ.упр., доцент, в.о. завідувача кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності

Керівник групи забезпечення спеціальності
д.держ.упр., доцент

Тихончук Л. Х.

ЗМІСТ

1.	Загальні положення вивчення навчальної дисципліни...	4
2.	Поради з планування і організації вивчення навчальної дисципліни.....	5
3.	Тематика практичних робіт та самостійної роботи.....	8
4.	Практичне заняття № 1.....	8
5.	Практичне заняття № 2.....	9
6.	Практичне заняття № 3.....	10
7.	Практичне заняття № 4.....	11
8.	Практичне заняття № 5.....	12
9.	Практичне заняття № 6.....	13
10.	Практичне заняття № 7.....	14
11.	Практичне заняття № 8.....	15
11.	Оцінювання знань студентів.....	16
12.	Список рекомендованої літератури.....	17

1. Загальні положення вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Публічне управління соціальною політикою» призначена для вивчення здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» та є обов'язковою професійно-орієнтованою дисципліною, що дозволяє набутти компетентності з особливостей публічного управління соціальною політикою.

Стратегічною метою соціальної політики України є послідовне підвищення рівня життя населення на основі самореалізації кожного громадянина, зниження соціальної нерівності, відтворення економічної та соціальної ролі країни у світовому співтоваристві. Реформування соціальної політики відіграє принципово важливу роль у стратегії реформ, оскільки забезпечує перехід від пасивної патерналістської моделі побудови соціальних відносин до активної моделі суспільства, яке створює умови для власного життя і розвитку за рахунок ефективної праці. Основою соціальної політики має бути пошук балансу між особистою відповідальністю громадян за власні життя, здоров'я, соціально-економічне становище та саморозвиток і відповідальністю держави за рівень життя її громадян, надання їм можливостей для самореалізації.

Метою дисципліни «Публічне управління соціальною політикою» – є формування у студентів системи базових знань щодо особливостей публічного управління соціальною політикою.

Завдання вивчення дисципліни:

- отримати теоретичні знання та практичні навички щодо управління соціальним та гуманітарним розвитком;
- опанувати засади соціального та гуманітарного захисту, духовної безпеки людини, суспільства та держави;
- ознайомити слухачів (студентів) із концептуальними засадами гуманітарної політики, особливостями управління державними установами соціальної сфери в сучасних умовах;
- доповнити та розширити знання слухачів щодо основ чинного національного та міжнародного законодавства в гуманітарній сфері;
- вдосконалити навички управління соціально-гуманітарною сферою в умовах трансформаційної фази розвитку суспільства.

Після вивчення даної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

отримати компетентності:

- Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.
- Здатність розробляти та реалізовувати заходи щодо впровадження оптимальних форм і методів діяльності органів публічного адміністрування, враховуючи механізми розвитку громадянського суспільства.
- Здатність досліджувати та розв'язувати складні проблеми управлінської діяльності, використовувати та впроваджувати нові підходи до публічного управління з метою підвищення його ефективності в різних сферах, секторах.

мати результати навчання:

- знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування;
- знати та застосовувати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування;
- використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства;
- знати особливості реалізації управлінських функцій, використовувати системні знання про механізми, методи та інструменти публічного управління в різних сферах.

2. Поради з планування і організації вивчення навчальної дисципліни

Самостійна робота здобувача є одним із важливих засобів оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Зміст самостійної роботи при вивченні дисципліни «Публічне управління соціальною політикою» визначається навчальною програмою дисципліни, завданнями та вказівками викладача, даними методичними вказівками. Головною метою самостійної роботи є закріплення, розширення та поглиблення набутих у процесі аудиторної роботи знань, вмінь та навичок, а також самостійне вивчення та

засвоєння нового матеріалу під керівництвом викладача. Питання, що виникають у здобувачів стосовно виконання запланованих завдань, вирішуються на консультаціях, які проводяться згідно графіку, затвердженого кафедрою державного управління, документознавства та інформаційної діяльності.

Самостійна робота здобувачів під час вивчення навчальної дисципліни «Публічне управління соціальною політикою» включає такі форми:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем і питань, які передбачені для самостійного опрацювання;
- підготовка до практичних занять;
- систематизація вивченого матеріалу дисципліни перед контрольними заходами;
- підготовка наукової статті, есе, презентацій за програмою дисципліни;
- підготовка доповідей та участь в наукових студентських конференціях, круглих столах, тощо.

Всі завдання самостійної роботи здобувачів поділяються на обов'язкові та вибіркові, виконуються у встановлені терміни, з відповідною максимальною оцінкою та передбачають певні форми звітності щодо їх виконання. Обов'язкові завдання виконуються кожним без винятку здобувачем у процесі вивчення навчальної дисципліни, вибіркові завдання є альтернативними.

Після виконання обов'язкових та вибіркових завдань у встановлені терміни студент звітує викладачеві, а набрані ним бали враховуються як кількість балів за поточну успішність в навчальній роботі.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, індивідуальних заняттях та консультаціях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями (у відсотках від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

- а) 100 % - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень;

а) 80 % - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

а) 60 % - завдання виконане повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

б) 40 % - завдання виконане частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

б) 0 % - завдання не виконане.

В процесі вивчення здобувачами дисципліни «Організація місцевого самоврядування та органи самоорганізації населення» передбачено наступні види роботи викладачів зі здобувачами:

- індивідуальні консультації за графіком, затвердженим кафедрою державного управління, документознавства та інформаційної діяльності;

- перевірка виконання індивідуальних завдань поточного контролю та модульних контрольних робіт;

- індивідуальні заняття зі здобувачами з метою підвищення рівня їхньої підготовки та розвитку індивідуальних здібностей, результатом яких може бути підготовка наукових доповідей, статей.

Контроль самостійної роботи здобувачів здійснюється на практичних та індивідуальних заняттях у формі поточного контролю, модульних контрольних робіт та перевірки якості виконання домашніх завдань. У табл. 1 наведено завдання для самостійного опрацювання.

Таблиця 1

Перелік питань для підготовки есе, презентації

№ з/п	Назва теми
1	Соціальна політика і соціальна справедливість
2	Соціальне партнерство, його роль у вирішенні соціальних проблем
3	Роль держави та її інститутів у розробці й реалізації соціальної політики
4	Соціальна політика у ринковій системі
5	Моделі соціальної політики в державах з ринковою економікою

6	Базовий державний мінімальний соціальний стандарт
7	Пріоритетні напрямки розвитку соціального захисту в Україні
8	Соціальний захист економічно активного населення
9	Стратегії переговорів у вирішенні соціально-трудових конфліктів
10	Державна молодіжна політика, її фінансування та гарантії соціального захисту молодих громадян
11	Сучасний стан і проблеми пенсійної системи України
12	Гуманітарний аудит та розробка і реалізація державних програм у гуманітарній сфері

3. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ РОБІТ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль 1

Теоретичні аспекти створення органу самоорганізації населення

Практичне заняття № 1

Тема: Соціальна політика як необхідна умова функціонування соціальної держави.

Мета: Ознайомити здобувачів із поняттям та сутністю принципів, напрямками, пріоритетами соціальної політики держави.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Сутність та основні ознаки соціальної держави.
2. Роль соціальної політики у становленні соціальної держави.
3. Умови реалізації соціальної політики.
4. Основні напрями та пріоритети соціальної політики.
5. Принципи реалізації соціальної політики.

Питання для самостійного опрацювання

У процесі підготовки до практичних занять студентам необхідно детально опрацювати матеріал і підготувати відповіді на такі питання:

1. Розкрийте сутність поняття «соціальна держава».
2. Визначте основні ознаки соціальної держави.

3. У чому полягає зміст вузького і широкого розуміння соціальної політики?
4. Визначте мету соціальної політики в Україні.
5. Які основні цілі соціальної політики?
6. Дайте характеристику принципів соціальної політики.
7. Охарактеризуйте особливості європейської соціальної політики.
8. Розкрийте пріоритети соціальної політики в сучасних умовах.
9. Визначте співвідношення понять «соціальна сфера» і «соціальна політика».
10. Як визначити ефективність соціальної політики?

Рекомендована література: 1,2,3,4,5,6,19.

Практичне заняття № 2

Тема: Суб'єкти, механізми і інструменти соціальної політики.

Мета: Ознайомити студентів із суб'єктами соціальної політики держави, як людина, держава, політичні партії, громадські організації; механізмами та інструментами даної політики.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Людина як суб'єкт соціальної політики.
2. Держава та політичні партії в системі суб'єктів соціальної політики.
3. Громадські організації як суб'єкти соціальної політики.
4. Механізми та інструменти соціальної політики.
5. Моделі соціальної політики.

Питання для самостійного опрацювання

У процесі підготовки до практичних занять студентам необхідно детально опрацювати матеріал і підготувати відповіді на такі питання:

1. Розкрийте сутність поняття «суб'єкт соціальної політики».
2. Визначте роль людської особистості в системі соціальних відносин.
3. Держава як суб'єкт соціальної політики в сучасних умовах.
4. Громадські організації як суб'єкти соціальної політики.
5. Що входить у поняття «механізм державного регулювання соціальної сфери»?

6. Які Ви знаєте інструменти соціальної політики?
7. Опишіть основні фінансові інструменти соціальної політики.
8. Охарактеризуйте основні моделі соціальної політики.
9. Проаналізуйте норвезьку модель соціальної політики.
10. Яка із моделей соціальної політики найбільш конструктивно може бути реалізована у сучасній Україні?

Рекомендована література: 1,2,3,4,5,6,19.

Практичне заняття № 3

Тема: Соціальна політика в сфері розвитку соціальних відносин.

Мета: Ознайомити здобувачів із особливостями соціальної політики у сфері соціально-класових, соціально-трудова, сімейно-шлюбних відносин.

Норма часу (за навчальною програмою): 4 год.

Питання для обговорення:

1. Соціальна політика в сфері розвитку соціально-класових відносин.
2. Соціально-трудова відносини як об'єкт соціальної політики.
3. Соціальна політика як чинник розвитку сімейно-шлюбних відносин.
4. Особливості соціальної політики щодо розвитку демографічних відносин.
5. Основні пріоритети та напрямки здійснення соціальної політики в сучасних умовах.

Питання для самостійного опрацювання

У процесі підготовки до практичних занять студентам необхідно детально опрацювати матеріал і підготувати відповіді на такі питання:

1. Розкрийте сутність поняття «клас».
2. Назвіть основні класоутворюючі ознаки.
3. Які основні показники соціальної структури сучасного українського суспільства?
4. Кого в Україні можна віднести до середнього класу?

5. Перерахуйте основні проблеми становлення середнього класу в Україні.
6. Назвіть основні причини безробіття в Україні.
7. Проаналізуйте регіональні особливості ринку праці в Україні.
8. Які Ви знаєте функції сім'ї?
9. Проаналізуйте роль сім'ї в умовах сучасного інформаційного суспільства.
10. Охарактеризуйте основні тенденції демографічних процесів у світі.

Рекомендована література: 1,2,3,4,5,6,19.

Змістовий модуль 2.

Практичні аспекти діяльності органу самоорганізації населення

Практичне заняття № 4

Тема: Нормативно-правове забезпечення соціальної політики в Україні.

Мета: Ознайомити здобувачів із специфікою нормативно-правового забезпечення соціальної політики.

Норма часу (за навчальною програмою): 4 год.

Питання для обговорення:

1. Соціальні нормативи як відправна точка соціальної політики.
2. Державні соціальні стандарти – основа нормативно-правового забезпечення соціальної політики.
3. Базовий державний мінімальний соціальний стандарт.
4. Принципи, цілі й завдання соціальної стандартизації.
5. Система державних соціальних стандартів і нормативів в Україні.
6. Основні та додаткові види державних соціальних гарантій.
7. Правове і нормативно-методичне забезпечення соціальної політики.

8. Міністерство соціальної політики як суб'єкт реалізації соціально/ політичних завдань країни.

Питання для самостійного опрацювання

У процесі підготовки до практичних занять студентам необхідно детально опрацювати матеріал і підготувати відповіді на такі питання:

1. У чому полягає сутність соціальних нормативів?
2. Які існують види державних соціальних стандартів?
3. Чим викликане існування базового державного мінімального соціального стандарту?
4. Яке завдання соціальної стандартизації?
5. Яка структура системи державних соціальних стандартів і нормативів в Україні?
6. Які основні функції Міністерства соціальної політики?

Рекомендована література: 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10.

Практичне заняття 5

Тема: Державна політика в сфері соціального захисту.

Мета: Ознайомити здобувачів із особливостями реалізації державної політики в сфері соціального захисту.

Норма часу (за навчальною програмою): 4 год.

Питання для обговорення:

1. Соціальний захист та соціальне забезпечення.
2. Історія розвитку соціального захисту.
3. Державні соціальні стандарти та нормативи.
4. Формування сучасних систем соціального захисту і роль МОП у цьому процесі.
5. Система соціального захисту в Україні.
6. Сучасні проблеми соціального захисту в розвинених країнах світу.
7. Соціальне страхування як механізм реалізації соціальної політики держави.
8. Кошти і тарифи в соціальному страхуванні.
9. Види соціального страхування.

10. Соціальна допомога та соціальні послуги для непрацездатних громадян..
11. Пенсійне забезпечення в умовах реформування вітчизняної пенсійної системи.

Питання для самостійного опрацювання

У процесі підготовки до практичних занять студентам необхідно детально опрацювати матеріал і підготувати відповіді на такі питання:

1. Розкрийте сутність поняття «соціальний захист».
2. Співвідношення соціального захисту і соціального забезпечення.
3. Чи застаріло соціальне забезпечення як інститут?
4. Головні складові соціального захисту.
5. Функції соціального захисту.
6. Чи ефективно функціонує система соціального забезпечення?
7. Соціальне страхування в системі соціального захисту.
8. Соціальна допомога в системі соціального захисту.
9. Основні складові системи соціального захисту в Україні.
10. Основні перешкоди на шляху здійснення пенсійної реформи.

Рекомендована література: 1,2,3,4,5,6,7,8.

Практичне заняття № 6

Тема: Державна політика у сфері освіти та науки.

Мета: Ознайомити здобувачів із особливостями реалізації державної політики в сфері освіти і науки.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Розвиток освіти в «організованому суспільстві»: українські реалії та перспективи.
2. Освіта та наука як основа механізму трансформаційної динаміки українського суспільства.
3. Освітня політика України в умовах глобалізації.

Питання для самостійного опрацювання

У процесі підготовки до практичних занять студентам необхідно детально опрацювати матеріал і підготувати відповіді на такі питання:

1. Основні підходи до розуміння поняття «освіта».
2. Роль вищої освіти у реформуванні суспільства в умовах глобалізації.
3. Охарактеризуйте провідні тенденції в розвитку української освіти в сучасних умовах.
4. В чому полягає мета державної політики щодо розвитку освіти?
5. Охарактеризуйте принципи освітньої політики незалежної України.
6. Визначте пріоритетні напрямки державної політики у сфері освіти.
7. У чому сутність нової моделі державного управління науково-освітнім комплексом?
8. Наука як основа трансформаційної динаміки суспільства.
9. Проблеми забезпечення ефективності наукової системи України.
10. Охарактеризуйте державно-громадську модель управління освітою.

Рекомендована література: 1,2,3,4,5,6,7,8.

Практичне заняття 7

Тема: Державна політика у сфері культури.

Мета: Ознайомити здобувачів із особливостями реалізації державної політики в сфері культури.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Культурна політика держави як чинник трансформації суспільних відносин.
2. Нормативно-правові засади функціонування сфери культури в Україні.

3. Інституційне структурування і фінансова основа реалізації державної культурної політики в Україні.

Питання для самостійного опрацювання

У процесі підготовки до практичних занять студентам необхідно детально опрацювати матеріал і підготувати відповіді на такі питання:

1. Яке значення має культура в розвитку держави і суспільства?
2. Яка роль культури у формуванні національної свідомості й самосвідомості?
3. Як рівень культури забезпечує якість людського потенціалу та конкурентоспроможність економіки?
4. Визначте провідні тенденції розвитку української культури в сучасних умовах.
5. В чому полягає сутність культурної політики?
6. Охарактеризуйте принципи і механізми регуляції соціокультурних процесів?
7. Як змінюється зміст культурної політики держави в умовах демократизації суспільного життя?
8. Обґрунтуйте форми і методи управлінської діяльності в культурній сфері в умовах демократизації.
9. Наскільки відповідає вимогам сьогодення законодавче забезпечення культурної політики держави?
10. Проаналізуйте особливості реалізації культурної політики України в сучасних умовах.

Рекомендована література: 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,16.

Практичне заняття 8

Тема: Державна політика у сфері охорони здоров'я.

Мета: Ознайомити здобувачів із особливостями реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Стан сфери охорони здоров'я в Україні.

2. Ресурсне забезпечення системи охорони здоров'я в Україні.
3. Історичний досвід та сучасний стан реформування системи охорони здоров'я в Україні.

Питання для самостійного опрацювання

У процесі підготовки до практичних занять студентам необхідно детально опрацювати матеріал і підготувати відповіді на такі питання:

1. Назвіть основні ознаки системи Семашка.
2. Основні причини критичного стану здоров'я українців.
3. Назвіть та охарактеризуйте органи державного управління системою охорони здоров'я.
4. Політико-правовий статус Міністерства охорони здоров'я України.
5. Стратегічні напрямки розвитку охорони здоров'я в Україні.
6. Які переваги сімейної медицини?
7. Що передбачає національний проект «Нове життя. Нова якість охорони материнства та дитинства»?
8. Які області обрані як пілотні щодо проведення реформування системи охорони здоров'я в Україні?
9. Досвід країн Європи у фінансуванні галузі охорони здоров'я: уроки для України.

Рекомендована література: 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,16.

4. ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Система оцінювання успішності здобувача вищої освіти здійснюється а 100-бальною шкалою, яка розподіляється на дві складові:

- 1) 60 балів – поточна складова оцінювання;
- 2) 40 балів – модульна або підсумкова складова оцінювання.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Модульну або підсумкову (у випадку якщо дисципліна закінчується заліком – модульну) складову оцінювання організовано шляхом складання двох модульних контролів

знань студентів. У випадку якщо дисципліна закінчується екзаменом, результати складання таких модульних контролів зараховуються як підсумковий контроль. Перескладати модульний контроль не дозволяється. Якщо здобувач (у випадку коли дисципліна закінчується екзаменом) із можливих 60 балів поточної складової оцінювання та 40 балів модульної або підсумкової складової оцінювання впродовж семестру набрав певну кількість балів (не менше 60) і такий результат його задовольняє, то набрана сума балів і є підсумковим результатом успішного складання екзамену. Якщо студента не задовольняє набрана кількість балів, то він повинен скласти підсумковий контроль під час екзаменаційної сесії (у межах 40 балів), при цьому усі набрані впродовж семестру бали модульних контролів анулюються, тобто результати складання підсумкового контролю знань додаватимуться до раніше набраних балів поточної складової оцінювання (у межах 60). Здобувач вищої освіти має право взагалі не складати модульні контрольні тести впродовж семестру, а відразу планувати складати підсумковий контроль під час екзаменаційної сесії (тільки у випадку якщо дисципліна закінчується екзаменом).

Контрольні заходи включають поточний і підсумковий контроль знань студентів. Поточний контроль є органічною частиною навчального процесу і проводиться під час лекцій та практичних занять.

Форми поточного контролю:

- перевірка підготовлених здобувачами презентацій за темами навчальної дисципліни, узгодженими з викладачем;
- перевірка домашніх завдань;
- тестова перевірка знань студентів;
- модульний контроль;
- інші форми.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Гончарова С.Ю., Оленко І.П. Соціальна політика : навчальний посібник. Харк. держ. екон. ун-т. Х. : ХДЕУ, 2003. 198 с.
2. Гошовська В. Соціальна держава: типи, сутність, зміст. *Вісник НАДУ*. 2007. № 3. С. 259–265.

3. Дікон Б., Халс М., Стабс П. Глобальна соціальна політика / пер. з англ. А. Олійник, В. Триліс, В. Паламарчук. К. : Основи, 1999. 348 с.
4. Куценко В. І., Удовиченко В. П., Остафійчук Я. В. Соціальна держава (проблеми теорії, методології, практики) / Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України. К. : «Заповіт», 2003. 228 с.
5. Малімон В. І. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. 352 с.
6. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19> . (дата звернення: 09.12.2021).
7. Скуратівський В. А., Палій О. М. Основи соціальної політики: навчальний посібник. К.: МАУП. 2002. 200 с.
8. Соціальна і гуманітарна політика : підручник / В. П. Трощинський, В. А. Скуратівський, М. В. Кравченко та ін. ; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського. К. : НАДУ, 2016. 792 с.
9. Соціальна політика : навч. посіб. / Л. Д. Климанська, В. С. Савка, Н. М. Хома та ін. ; за заг. ред. В. М. Пічі та Я. Б. Турчин. 2-ге вид. випр. і доповн. Львів : «Новий Світ-2000», 2020. 318 с.

Допоміжна

1. Антонова С. Є., Микосянчик Т. В. Діяльність органів місцевого самоврядування в розвитку дошкільної освіти м. Сарни Рівненського області. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 12. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1880> (дата звернення 19.12.2021).
2. Антонова С. Є. Вплив місцевих органів управління на розвиток культури в Рівненському районі Рівненської області. *Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ*: мат-ли Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Херсон, 2017. С. 111–113. URL: <http://www.ksau.kherson.ua/> (дата звернення 19.12.2021).
3. Антонова С. Є., Мартинюк Г. Ф. Інформаційна культура працівників бібліотечних установ. *Інноваційні технології в*

освіті : зб. матеріалів Міжнародної науково-технічної конференції, 9-11 квітня 2019 року, м. Івано-Франківськ/Національний технічний університет нафти і газу; відповідальні за випуск Чеховський С. А., Піндус Н. М. Івано-Франківськ, ІФНТУНГ, 2019, 286 стор.

4. Антонова С. Є. Державна політика у сфері професійної освіти. *Стратегія і тактика державного управління*: зб. наук. пр. 2018. Вип. 1-2.

5. Дзвінчук Д. І. Державне управління освітою в Україні : тенденції і законодавство. К. : ЗАТ «Нічлава», 2003. 240 с.

6. Лемішко Б. Модернізаційний розвиток системи охорони здоров'я. Демократичне врядування. *Науковий вісник*. 2011. Вип. 7.

7. Лібанов М. О. Принципи функціонування недержавних пенсійних фондів у законодавстві Європейського Союзу. Віче. 2007. № 21-22. С. 44–47.

8. Макарова О. В. Державні соціальні програми : теоретичні аспекти, методика розробки та оцінки. К. : Ліра-К., 2004. 328 с.

9. Малюга Л. Ю. Деякі аспекти вдосконалення законодавства України щодо соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. *Форум права*. 2011. № 3. С. 498–504. URL : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2011-3/11mljvhk.pdf>. (дата звернення 19.12.2021).

10. Пархоменко В. П. Казанська О. О Соціальні послуги як об'єкт управління органів місцевого самоврядування. *Держава та регіони*. 2008. № 1. С. 85–88.

11. Пашко Л. А. Людські ресурси у сфері державного управління : теоретико-методологічні засади оцінювання : монографія. К. : Вид-во НАДУ, 2005. 236 с.

6. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Верховна Рада України, законодавство України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/a#Find> (дата звернення 09.12.2021).

2/ Офіційний Web-сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/> (дата звернення 19.12.2021).

2. Офіційний Web-сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/> (дата звернення 08.12.2021).

3. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 06.12.2021).
4. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення 02.12.2021).
5. Наукова бібліотека Східноукраїнського національного університету імені Даля. URL: <http://www.library.snu.edu.ua> (дата звернення 09.12.2021).
6. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, пл. Короленка, 6). URL: <http://libr.rv.ua/> (дата звернення 06.12.2021).
7. Рівненська централізована бібліотечна система (Київська, 44, Рівне URL: <https://www.facebook.com/cbs.rivne/> (дата звернення 19.12.2021).
8. Цифровий репозиторій ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/> (дата звернення 05.12.2021).
9. Цифровий репозиторій Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/568>.
10. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL: http://nuwm.edu.ua/MySql/page_lib.php (дата звернення 09.12.2021).